

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΟΒΑΡΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ – ΑΝΑΠΗΡΙΑ: ΠΑΙΔΙΑ - ΕΦΗΒΟΙ

- Ηλικίες που δεν αναμένεται η εμφάνιση ασθενειών
- Τραυματική εμπειρία για παιδιά και γονείς

Παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο αντίδρασης

- Ατομικοί: αναπτυξιακοί
- Οικογενειακοί: λειτουργία οικογένειας, στάση γονέων
- Στάση ιατρικού προσωπικού
- Πάθηση: πόνος, αλλοίωση εξωτερικής εμφάνισης

Αντίληψη του παιδιού για την ασθένεια

- Κοινωνιολογική θεώρηση: λιγότερο ώριμη αλλά ανάλογη της γνωστικής αναπαράστασης των ενηλίκων του περιβάλλοντος
- Γνωστική αναπτυξιακή: καθορίζεται από το γνωστικό – συναισθηματικό στάδιο ανάπτυξης

Προσυλλογιστική νοημοσύνη (2 – 6 χρ.)

- Μαγική σκέψη ≠ σχέσεις αιτίου - αιτιατού
- Ασθένεια = τιμωρία για συμπεριφορά ή σκέψεις
- Δυσκολία στην αντίληψη μη αναστρέψιμου θανάτου
- Θεραπεία <= καλό παιδί (κάνει ό,τι του λένε ιατρικό προσωπικό και γονείς)
- Προετοιμασία με οπτικοακουστικό υλικό (κούκλες, εικόνες κλπ.) για το τι πρόκειται να συμβεί

Στάδιο συγκεκριμένων συλλογισμών (7 – 11 χρ.)

- Λογικοί συλλογισμοί βασισμένοι σε πραγματικά αντικείμενα ή καταστάσεις
- Αναγνωρίζει ότι οι ενήλικες γνωρίζουν περισσότερα για το πώς να χειριστούν το πρόβλημα υγείας
- Κατανοητή η έννοια του μη αναστρέψιμου θανάτου
- Απόδοση ασθένειας σε εξωτερικούς παράγοντες (π.χ. μικρόβια), χωρίς κατανόηση του μηχανισμού

Στάδιο αφαιρετικών συλλογισμών (εφηβεία και εξής)

- Λογικοί συλλογισμοί ελεύθεροι από συγκεκριμένα αντικείμενα
- Κατανόηση πολυπλοκότητας αιτίων αρρώστιας
- Κατανόηση ατομικών διαφορών και προδιαθεσικών παραγόντων
- Ενημέρωση και του παιδιού και όχι μόνο γονιών
- Ενθάρρυνση διαλόγου – δυνατότητες επιλογής

Διαβήτης

- Σιωπηλή ασθένεια – το παιδί την αντιλαμβάνεται μέσω αντιδράσεων γονέα
- 5% τύπου Α έναρξη πριν 11 ετών
- Απαιτείται πειθαρχία και αυτοέλεγχος:
  - Μικρά παιδιά: ακολουθούν τις οδηγίες για να ικανοποιήσουν τους γονείς και όχι επειδή τις κατανοούν
  - Έφηβοι: επιθυμία για ανεξαρτησία => μη τήρηση οδηγιών => άγχος γονέων για συμπεριφορά εφήβου
- Ειδικές ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για αποδοχή νόσου σε γονείς και παιδιά

Άσθμα

- Απρόβλεπτες περιόδους έξαρσης - ύφεσης
- Περιορισμός δραστηριοτήτων ⇔ ψυχοκοινωνική προσαρμογή
- Συχνά διαταραχές διάθεσης / συμπεριφοράς

CA

- Σοκ
- Σε πολλές περιπτώσεις χρόνια ασθένεια ≠ παλαιότερα
- Τα παιδιά συνήθως γνωρίζουν ότι πάσχουν από κάτι «σοβαρό» ανεξάρτητα από το αν έχουν ενημερωθεί γι αυτό
- «Τείχος σιωπής»: συχνά φαντάζομαι ακόμη πιο απειλητικά πράγματα
- Κατά το δυνατόν συνέχιση καθημερινής ζωής (εκπαίδευση, φίλοι)

Αναπηρία

- Στη γέννηση ισχυρό ναρκισσιστικό πλήγμα για γονείς
- Γονείς: άλλοτε υπερπροστασία, άλλοτε απόρριψη
- Πολλές φορές το ζευγάρι διαλύεται